

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра лісового господарства**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІСОВПОРЯДКУВАННЯ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	20 Аграрні науки та продовольство
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	205 Лісове господарство
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Лісове господарство
ТИП ДИСЦИПЛІНИ	Обов'язкова компонента
МОВА НАВЧАННЯ	Українська

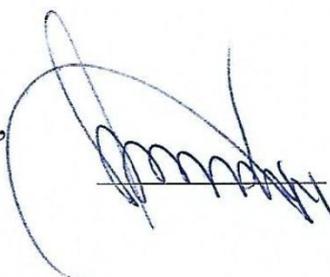
Біла Церква
2025

Робоча програма з навчальної дисципліни «Лісовпорядкування» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство» / Укладач В.М. Хрик. Біла Церква: БНАУ, 2025. 19 с.

Розробник: В.М. Хрик, д-р. пед. наук, професор

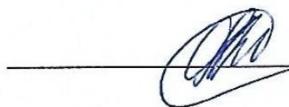
Робочу програму затверджено на розширеному засіданні кафедри лісового господарства
(Протокол №14 від 07 липня 2025 р.)

Завідувач кафедри лісового господарства,
професор

Василь ХРИК

Гарант ОП, доцент

Тетяна ЛОЗІНСЬКА

Схвалено науково-методичною комісією агробіотехнологічного факультету
(Протокол № 4 від 21 липня 2025 р.)

Голова науково-методичної комісії,
професор

Леся КАРПУК

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 205 ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО	5
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	8
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
7.1. Лекції	9
7.2. Практичні заняття	10
7.3. Самостійна робота	11
7.4. Індивідуальні навчально-дослідні та групові завдання	12
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	13
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	13
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	13
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	14
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	15
13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	16

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025–2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Лісовпорядкування» для денної форми навчання виділено всього 180 академічних годин (6 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 112 годин (лекції – 56, практичні заняття – 56), самостійна робота студентів – 68 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 6	20 Аграрні науки та продовольство	Основна	
Змістовних модулів – 3	Спеціальність: 205 Лісове господарство	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферативного характеру		4-й	5-й
Загальна кількість академічних годин – 180		<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3		7, 8-й	9, 10-й
	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	<i>Лекції</i>	
		56 год.	8 год.
		<i>Практичні</i>	
		56 год.	12 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		68 год.	160 год.
		Підсумковий контроль: залік, екзамен	

Метою вивчення дисципліни «Лісовпорядкування» є набуття здобувачами теоретичних і прикладних знань з ефективного використання сучасних методів лісовпорядкування та здійснення аналізу природних та економічних умов об'єкту господарювання для вирішення лісівничих, економічних та управлінських задач, використання стандартного нормативного забезпечення для отримання фахових навичок практичної роботи з картографічними, таксаційними, статистичними матеріалами та з пакетами прикладних програм і стандартним математичним забезпеченням обробки даних лісовпорядкування, а також знань основ теорії і практики проєктування організації і розвитку господарства лісових підприємств на ревізійний період і на віддалену перспективу.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язковий освітній компонент «Лісовпорядкування» базується на знаннях, отриманих здобувачами під час освоєння навчальних дисциплін «Біометрія», «Вища математика», «Лісове ґрунтознавство», «Геодезія, топографія, картографія», «Дендрологія». «Лісознавство», «Лісівництво», «Лісова таксація».

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВИТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 205 ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

ФК 2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.

ФК 3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

ФК 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.

ФК 6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.

ФК 7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.

ФК 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

ФК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

ФК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

ПРН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії і принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

ПРН 6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

ПРН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН 8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

ПРН 9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.

ПРН 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.

ПРН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.

ПРН 12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

ПРН 13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.

ПРН 14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

ПРН 15. Впроваджувати розроблені проєктні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Загальні поняття про лісовпорядкування.

Характеристика лісового фонду.

Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Лісовпорядкування як система заходів з інвентаризації лісу. Економічні основи лісового господарства в Україні.

Тема 1.2. Господарський поділ лісового господарства України .

Тема 1.3. Системи і форми лісового господарства.

Тема 1.4. Поняття про стиглість лісу та її види.

*Змістовний модуль 2. Організація ведення лісового господарства.
Проектування користування лісом.*

Тема 2.1. Об'єкт лісовпорядкування та аналіз його діяльності у минулому ревізійному періоді.

Тема 2.2. Державний облік лісів та державний лісовий кадастр.

Тема 2.3. Організація та методи лісовпорядкування.

Тема 2.4. Підготовчі роботи та організація території до інвентаризації лісу.

Тема 2.5. Таксація лісу та спеціальні види обстежень.

Тема 2.6. Національна інвентаризація лісів.

Тема 2.7. Проектування головного користування лісом. Теорія нормального лісу.

Тема 2.8. Проектування рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства та інших лісогосподарських заходів.

Тема 2.9. Проектування підсочки, побічних користувань та використання другорядних матеріалів.

Змістовний модуль 3. Впорядкування особливих об'єктів та деяких категорій лісів. Лісовпорядкування за кордоном.

Тема 3.1. Упорядкування лісів рекреаційного призначення.

Тема 3.2. Упорядкування лісомисливських господарств.

Тема 3.3. Особливості впорядкування захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарських формувань.

Тема 3.4. Особливості формування деяких інших категорій лісів.

6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	СР		л	п	лб	інд	СР
Змістовний модуль 1. Загальні поняття про лісовпорядкування. Характеристика лісового фонду.												
Тема 1.1	14	4	6	-	2	2	13	1	-	-	2	10
Тема 1.2	12	4	4	-	2	2	12		-	-	2	10
Тема 1.3.	10	4	2	-	2	2	14	1	1	-	2	10
Тема 1.4	10	4	2	-	2	2	13		1	-	2	10
Разом за модуль 1	46	16	14	-	8	8	52	2	2	-	8	40
Змістовний модуль 2. Організація ведення лісового господарства. Проектування користування лісом.												
Тема 2.1	8	4	2	-	-	2	7	1	-	-	2	4
Тема 2.2	8	4	2	-	-	2	7		1	-	2	4
Тема 2.3	10	4	2	-	2	2	8	1	1	-	2	4
Тема 2.4	10	4	2	-	2	2	7		1	-	2	4
Тема 2.5	6	2	2	-	-	2	7	-	1	-	2	4
Тема 2.6	10	2	4	-	2	2	7	1	-	-	2	4
Тема 2.7	10	2	4	-	2	2	7	-	1	-	2	4
Тема 2.8	10	2	4	-	2	2	5	1	-	-	2	2
Тема 2.9	10	2	4	-	2	2	5	-	1	-	2	2
Разом за модуль 2	82	26	26	-	12	18	60	4	6	-	18	32
Змістовний модуль 3. Впорядкування особливих об'єктів та деяких категорій лісів. Лісовпорядкування за кордоном.												
Тема 3.1	12	4	4	-	2	2	18	1	1	-	6	10
Тема 3.2	12	4	4	-	2	2	17		1	-	6	10
Тема 3.3	16	4	4	-	4	4	18	1	1	-	6	10
Тема 3.4	12	2	4	-	4	2	15		1	-	4	10
Разом за модуль 3	52	14	16	-	12	10	68	2	4	-	22	40
Всього годин	180	56	56	-	32	36	180	8	12	-	48	112

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СР – самостійна робота здобувачів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-сть годин
Змістовний модуль 1. Загальні поняття про лісовпорядкування. Характеристика лісового фонду.	
1.1. Принципи академічної доброчесності. Лісовпорядкування як система заходів з інвентаризації лісу. Економічні основи лісового господарства в Україні. Предмет та задачі лісовпорядкування. Мета та задачі лісової галузі країни. Історія розвитку лісовпорядкування. Економічні основи лісового господарства та лісовпорядкування.	4
1.2. Господарський поділ лісового господарства України. Класифікація видів господарського поділу лісового фонду. Організаційно-господарський поділ. Адміністративно-господарський поділ. Експлуатаційно-господарський поділ.	4
1.3. Системи і форми лісового господарства. Поняття про системи організації лісового господарства та їх класифікація. Система організації лісового господарства як комплекс лісівничих, агротехнічних і організаційно-економічних заходів. Головні завдання різних систем організації лісового господарства.	4
1.4. Поняття про стиглість лісу та її види. Поняття про стиглість лісу та її види. Біологічна стиглість лісу. Споживчо-економічні види стиглості.	4
Разом за змістовний модуль 1	16
Змістовний модуль 2. Організація ведення лісового господарства. Проектування користування лісом.	
2.1. Об'єкт лісовпорядкування та аналіз його діяльності у минулому ревізійному періоді. Поняття про об'єкт лісовпорядкування. Аналіз природно-історичних умов району розташування об'єкту лісовпорядкування. Аналіз економічних умов району діяльності філії. Лісові такси. Оцінка минулого господарства. Вивчення лісгосподарської діяльності об'єкта лісовпорядкування.	4
2.2. Державний облік лісів та державний лісовий кадастр. Облік лісового фонду. Склад документації державного лісового кадастру.	4
2.3. Організація та методи лісовпорядкування. Структура лісовпорядного підприємства. Поняття про методи лісовпорядкування	4
2.4. Підготовчі роботи та організація території до інвентаризації лісу. Види лісовпорядних робіт. Розряди лісовпорядкування. Підготовчі роботи. Пробні площі, які закладають при лісовпорядкуванні, їх класифікація і призначення. Лісові знімальні роботи. Колективне тренування таксаторів.	4
2.5. Таксація лісу та спеціальні види обстежень. Таксація лісу. Обробка матеріалів інвентаризації лісу. Обстеження лісових культур при лісовпорядкуванні. Лісопатологічне обстеження при лісовпорядкуванні. Оцінка санітарного стану насаджень.	2
2.6. Національна інвентаризація лісів. Загальна характеристика НІЛ. Національна інвентаризація лісів як сукупність заходів із отримання кількісної та якісної інформації про стан лісів. Сучасний стан вітчизняної НІЛ та її основні принципи.	2
2.7. Проектування головного користування лісом. Теорія нормального	2

лісу. Теоретичні засади проектування головного лісокористування. Типові моделі розрахунку розміру головного користування лісом. Прийняття лісосіки. Проектування розміру головного користування для поступових і вибіркового систем рубок. Складання плану рубок. Поняття про нормальний ліс.	
2.8. Проектування рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства та інших лісогосподарських заходів. Рубки, пов'язані з веденням лісового господарства. Проектування інших господарських заходів. Підвищення продуктивності лісів. Економічна ефективність запропонованих лісовпорядкуванням заходів.	2
2.9. Проектування підсочки, побічних користувань та використання другорядних матеріалів. Поняття про побічні користування, їх класифікація. Проектування заготовлі живиці та побічних користувань лісом. Організація господарства на підсочку лісу. Організація лісонасінневих господарств. Організація господарства на горіх, ліщину.	2
Разом за змістовний модуль 2	26
Змістовний модуль 3. Впорядкування особливих об'єктів та деяких категорій лісів. Лісовпорядкування за кордоном.	
3.1. Упорядкування лісів рекреаційного призначення. Особливості інвентаризації лісів рекреаційного призначення. Рекреаційне навантаження та межі стійкості природних комплексів. Проектування господарських заходів у лісах рекреаційного призначення.	4
3.2. Упорядкування лісомисливських господарств. Загальні положення про мисливське господарство. Основні положення впорядкування мисливських угідь. Організація й управління мисливським господарством. Інвентаризація мисливських угідь. Проектування експлуатаційних, мисливських та біотехнічних заходів.	4
3.3. Особливості впорядкування захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарських формувань. Основні положення щодо впорядкування захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарських формувань. Підготовчі та польові лісовпорядні роботи. Проектування господарських заходів у захисних лісових насадженнях. Камеральні роботи та матеріали лісовпорядкування.	4
3.4. Особливості формування деяких інших категорій лісів. Упорядкування спеціалізованих господарств. Впорядкування гірських лісів. Особливості упорядкування лісів у зонах радіаційного забруднення.	2
Разом за змістовний модуль 3	14
Всього	56

7.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
Змістовний модуль 1. Загальні поняття про лісовпорядкування. Характеристика лісового фонду.		
1	Нормативно-правова база з лісовпорядкування	2
2	Розподіл лісових ділянок за категоріями в межах категорій лісів.	2
3	Розподіл площ вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і запасу деревних видів за класами віку	2
4	Розподіл лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю, за основними таксаційними показниками та його підсумки	4

5	Обчислення середніх таксаційних показників насаджень	4
Разом за змістовний модуль 1		14
<i>Змістовний модуль 2. Організація ведення лісового господарства. Проектування користування лісом.</i>		
6	Організація госпчастин та госпсекцій та поділ лісового фонду на вікові групи	2
7	Товаризація експлуатаційного фонду.	4
8	Розрахунок лісосік головного користування.	4
9	Графік досягання насаджень. Вибір розрахункової лісосіки.	2
10	Проект головної рубки та складання відомості рубки головного користування.	2
11	Нарізка лісосік рубок головного користування.	2
12	Проектування рубок догляду за лісом. Складання відомості рубок догляду у молодняках.	4
13	Складання відомості рубок догляду (проріджування).	2
14	Складання відомості рубок догляду (прохідна рубка).	2
15	Проектування санітарних рубок та інших рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства.	2
Разом за змістовний модуль 2		26
<i>Змістовний модуль 3. Впорядкування особливих об'єктів та деяких категорій лісів.</i>		
16	Розрахунок класу протипожежної небезпеки для лісового фонду об'єкта лісовпорядкування.	4
17	Проектування лісовідновних заходів та заходів з реконструкції насаджень. Складання відомості лісовідновлення.	4
18	Проектування мінімальної щільності та допустимої кількості мисливських тварин для відстрілу.	4
19	Динаміка змін у лісовому фонді на кінець ревізійного періоду.	4
Разом за змістовний модуль 3		16
Всього		56

7.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
<i>Змістовний модуль 1. Загальні поняття про лісовпорядкування. Характеристика лісового фонду.</i>		
1	Історія розвитку лісовпорядкування.	2
2	Мета та задачі лісової галузі країни.	2
3	Роль і місце лісовпорядкування у плануванні лісогосподарської діяльності.	2
4	Системи організації лісового господарства та їх класифікація.	2
5	Забезпеченість лісом країн світу.	2
6	Природні умови об'єкта лісовпорядкування.	2
7	Поняття про нормальний та безперервно-продукуючий ліс.	4
Разом за змістовний модуль 1		16
<i>Змістовний модуль 2. Організація ведення лісового господарства. Проектування користування лісом.</i>		
8	Аналіз лісоуправління та лісозаготівельної діяльності.	6
9	Види лісовпорядних робіт. Розряди лісовпорядкування.	6
10	Правила відтворення лісів в Україні.	6
11	Застосування в лісовпорядкуванні лісової типології.	6
12	Лісопатологічне обстеження. Вивчення санітарного стану лісу при лісовпорядкуванні.	6
Разом за змістовний модуль 2		30

Змістовний модуль 3. Впорядкування особливих об'єктів та деяких категорій лісів. Лісовпорядкування за кордоном.		
13	Рекреаційне навантаження та межі стійкості природних комплексів.	3
14	Організація і управління мисливським господарством.	3
15	Особливості впорядкування дубових деревостанів	3
16	Ліси світу та глобальні питання в лісівничій сфері.	4
17	Принципи сталого ведення лісового господарства.	3
18	Порядок та технологія проведення лісовпорядних робіт ВО «Укрдержліспроєкт»	3
19	Особливості лісовпорядкування за кордоном.	3
Разом за змістовний модуль 3		22
Всього годин		68

7.4. Індивідуальні навчально-дослідні та групові завдання

Індивідуальне завдання виконується здобувачами у вигляді презентації. Презентація має містити не менше 15–20 слайдів. До презентації додається пояснювальна записка обсягом 5–7 сторінок формату А4, в якій є вступ (0,5–1 с.), основна та заключна частини, також додається перелік електронних ресурсів, з використанням яких було зроблено презентацію. Розкриття питання оцінюється максимально в 5 балів (шкала наведена вище). Кількість слайдів, якість тексту та ілюстрацій, новизна, логічність викладення матеріалу оцінюється максимально в 5 балів. Максимальна кількість балів, яку отримує здобувач за оформлення пояснювальної записки також становить 5 балів, при цьому враховуються кількість сторінок, наявність структурних частин (вступ, основна, узагальнення), наявність переліку електронних ресурсів, логічність викладення матеріалу. Захист відбувається в усній формі (максимально 5 балів).

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Перелік тем по яким рекомендується виконувати презентації та орієнтовна їх структура:

- Лісовпорядкування в Франції.
- Лісовпорядкування в Польщі.
- Лісовпорядкування в Румунії.
- Лісовпорядкування у Швеції.
- Лісовпорядкування у Фінляндії.
- Лісовпорядкування у Німеччині.
- Лісовпорядкування у США.
- Лісовпорядкування в Канаді.
- Лісовпорядкування в Іспанії.
- Лісовпорядкування в Норвегії.
- Лісовпорядкування в Італії.
- Лісовпорядкування в Греції.
- Лісовпорядкування в Болгарії.
- Лісовпорядкування в Ісландії.
- Лісовпорядкування в Угорщині.
- Лісовпорядкування в Австрії.

Лісовпорядкування в Чехії.
 Лісовпорядкування в Грузії.
 Лісовпорядкування в Литві.
 Лісовпорядкування в Латвії.
 Лісовпорядкування в Хорватії.
 Лісовпорядкування в Швейцарії.
 Лісовпорядкування в Португалії.
 Лісовпорядкування в Естонії.
 Лісовпорядкування в Ірландії.
 Лісовпорядкування в Великобританії.
 Лісовпорядкування в Бельгії.
 Лісовпорядкування в Данії.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В процесі навчання використовуються методи навчання: інформаційно-рецептивний: лекції, лекції-бесіди, дискусії, презентації, консультації; репродуктивний, дослідницький: практичні заняття, індивідуальні та групові науково-дослідні завдання, написання есе.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з освітнього компонента включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувачів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді, самостійні та практичні роботи.

Результати поточного (практичні заняття, усі види самостійної роботи) і рубіжного (модульного) контролів оцінюються за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень за усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються здобувачу вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи.

Результати оцінювання здобувача виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ, які автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт. Максимально можлива кількість балів: практичні заняття – 30; самостійна робота – 30, модульний контроль – 10.

За умови повного виконання навчального навантаження та отримання здобувачем не менше 60 балів, його допускають до підсумкового контролю – іспиту. Максимальна кількість балів, яку отримує на іспиті – 30 балів.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані практичні

роботи, командні та індивідуальні проєкти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Основними видами самостійної роботи є: підготовка фахових доповідей, презентацій, рефератів, есе, участь у командних проєктах.

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній / інформальній освіті здійснюється відповідно до чинного Положення https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_neformal_osvita_2024.pdf.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (практичні заняття, самостійна робота) та рубіжного (модульного) контролів за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок;

k – коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «екзамен» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Результати поточного оцінювання здобувача (за 10-бальною шкалою) виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ і автоматично переводять у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю

Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал
залік	30	30	40	-	100
іспит	30	30	10	30	100

Оцінювання з навчальної дисципліни «Лісовпорядкування» здійснюють за результатами поточного, рубіжного і підсумкового контролів

(іспиту). Завдання поточного і рубіжного контролів сумарно оцінюються в інтервалі 0–70 балів (включно), а завдання, що виносяться на іспит – 0–30 балів (включно).

Загальна кількість балів за роботу впродовж семестру округлюється до найближчого цілого числа. Здобувачів вищої освіти ознайомлюють з набраними ними балами до початку екзаменаційної сесії.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою
		іспит
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
75–81	C	Задовільно
64–74	D	
60–63	E	
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Технічні засоби:

1. Мультимедійний проектор, 2025 р.
2. Телевізор Vigna, 2018 р.
3. Застосунок «Лісовпорядник».
4. Застосунок «Кубатурник за середнім діаметром ДСТУ-4020-2-2001 з оцінкою вартості лісопродукції».
5. Застосунок за середнім діаметром ДСТУ-4020-2-2001.
6. Застосунок «Smallforest».
7. Застосунок «Матеріально-грошова оцінка лісосіки «Perelik».
8. Застосунок «Сосна клас якості. Класифікація якості сортименту сосни звичайної відповідно до наявних вад деревини»
9. Програмний продукт ПЕРТА.
10. Застосунок «ТТН-ліс».
11. Система «Електронного обліку деревини».
12. Додаток «Контроль Директора».
13. Бусоль БГ-1 2019 р.
14. Мірна стрічка металева 50 м. 2018 р.
15. Мірні вилки 2019 р. випуску.
16. Висотомір «Suunto» РМ-5 2019 р.
17. Бурав віковий Djos-3. 2018 р.
18. Цифровий вологомір деревини MD814, 2019 р.
19. Цифровий вологомір деревини MD-918, 2019 р.
20. Дзеркально-лінзовий ЗЛС, 2018 р.

21. Планіметр полярний ПП-М, 2018 р.
22. Палетка для обчислення площ, 2018 р.
23. Електронна мірна вилка Haglof DP II.

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Інформаційні стенди у навчальній аудиторії № 34.
3. Таксаційний опис навчально-дослідного лісового господарства БНАУ.
4. Нормативно-технічна документація.
5. Проект організації і розвитку НДЛГ Білоцерківського НАУ.
6. План лісонасаджень НДЛГ Білоцерківського НАУ.
7. Сторінка дисципліни в системі Moodle.
8. Тематичні посібники.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гром М.М. Лісова таксація : підручник. 2-ге вид., перероб. та доп. Львів : Вид-во НЛТУ України, 2007. 416 с. (Наукова бібліотека БНАУ).
2. Гром М.М. Лісовпорядкування : навч. посіб. Львів : РВВ НЛТУ України, 2013. 264 с. (Наукова бібліотека БНАУ).
3. Миклуш С.І., Дебринюк Ю.М., Гузь М.М., Заячук В.Я., Крамарець В.О., Криницький Г.Т., Мазепа В.Г., Михайлів О.Б., Осадчук Л.С., Сорока М.І., Часковський О.Г. Основи лісогосподарювання : навчальний посібник. / за ред. проф. Ю.М. Дебринюка. Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2022. 824 с. (<https://surl.li/tpzescm>).
4. Миронюк В.В., Свинчук В.А., Білоус А.М., Василишин Р.Д. Лісова таксація : навч. посіб. Київ : НУБіП України, 2019. 220 с. (Наукова бібліотека БНАУ).
5. Пастернак В.П., Назаренко В.В. Лісова таксація : навч.-метод. посіб. Харків : ХНАУ, 2019. 111 с. (<https://surl.li/cfiolu>).
6. Сенько Є.І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарства : навч. посібник. К., Знання, 2012. 487 с. (<https://surl.lu/euvuwv>).
7. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісівництво : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Біла Церква, РВІКВ, Сектор оперативної поліграфії БНАУ, 2021. 444 с. (<http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8547>).
8. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісова таксація : навчально-методичний посібник до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква. «ФОП Середняк Т.К.». 2025. 148 с. (Наукова бібліотека БНАУ).
9. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісовпорядкування: методичні рекомендації до виконання практичних робіт для здобувачів вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква, 2025. 89 с. (Наукова бібліотека БНАУ).

10. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісовпорядкування: методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква, 2025. 60 с. (Наукова бібліотека БНАУ).

11. Хрик В.М., Кімейчук І.В. Лісовпорядкування: робочий зошит до виконання практичних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство». Біла Церква, 2025. 34 с. (Наукова бібліотека БНАУ).

12. Хрик В.М., Кімейчук І.В., Левандовська С.М. Лісовпорядкування: методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 205 Лісове господарство. Біла Церква. 2023. 81 с. (<https://surl.li/wphvbo>).

Допоміжна література

1. Білецький Б.О., Литвинов В.А., Беспалов В.П., Майстренко С.Я., Загреба Т. О., Хурцилава К. В. Практичне застосування ГІС технологій для планово-картографічного супроводження лісовпорядкування (на прикладі системи «ГІС-Ліспроєкт»). Математичні машини і системи. 2013. № 3. С. 76–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MMS_2013_3_8.

2. Горощко М.П., Миклуш С.І., Король М.М., Вицега Р.Р. Сучасні засоби вимірювальної лісоінвентаризації. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*. 2006. Вип. 16(4). С. 192–200. (<https://surl.li/cc/pblerk>).

3. Градиський Ю.О. Таксаційні прилади й інструменти: метод. вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Лісова таксація» студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заоч.) форми навч., спец. 205 Лісове господарство. Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. П. Василенка. Харків : [б. в.], 2020. 49 с. (<https://surl.li/kudgje>).

4. Гульчак В. Державний облік лісів України – підсумки та прогнози. *Лісовий і мисливський журнал*. 2012. Вип 2. С. 6–8. (<https://surl.li/dcvbfq>).

5. Заверюха М. Інвентаризація лісів в Україні: проблеми та перспективи. URL: <https://surl.li/cc/wugggz>.

6. Кашпор С.М., Строчинський А.А. та ін. Лісотаксаційний довідник. Київ : Видавничий дім «Вініченко», 2013. 496 с. (<https://surl.lu/ztqjrq>).

7. Кутя М.М. Лісова таксація і лісовпорядкування : конспект лекцій. Березне : ВЦ БЛТК НУВГП, 2018. 56 с. (<https://surl.lu/upqagn>).

8. Кутя М.М. Лісова таксація і лісовпорядкування: Розділ II. Лісовпорядкування; навчально-методичний посібник для самостійного вивчення. Березне : ВЦ БЛТК НУВГП, 2019. 108 с. (<https://surl.lu/lklbrv>).

9. Лісовий кодекс України. Чинний від 21.01.94 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>).

10. Миклуш С.І., Гаврилюк С.А., Часковський О.Г. Дистанційне зондування Землі в лісовому господарстві : навчальний посібник. Львів, ЗУКЦ, 2012. 322 с. (<https://surl.lu/vxyesx>).

11. Миронюк В.В., Свинчук В.А. Лісова таксація : конспект лекцій для студентів напряму підготовки: 6.090103 – «Лісове і садово-паркове господарство» : видання друге, доп. К., Вид-во НУБіП України, 2016. 104 с. (<http://dspace.nubip.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/2142>).

12. Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1777-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-derzhavnoyi-strategiy-a1777r>.

13. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

Адреси сайтів в INTERNET

1. ВО «Укрдержліспроєкт». URL: <http://lisproekt.gov.ua>.
2. ГІС для лісового господарства : веб-сайт. URL: <https://surl.lt/xkvqhu>.
3. Державне підприємство «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр». URL: <https://www.ukrforest.com/>.
4. Дослідження, статті та інші академічні ресурси. URL: <https://3.academia.edu/>.
5. Доступ до наукових статей і досліджень. National Center for Biotechnology Information (NCBI). URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/>.
6. ДП «Ліси України»: Офіційний сайт. URL: <https://e-forest.gov.ua/>.
7. ЕкоСистема. Національна онлайн-платформа, яка містить актуальну інформацію про стан довкілля. URL: <https://eco.gov.ua/>.
8. Електронні підручники та посібники видавництв України. URL: <http://digpub.chite.edu.ua/menedgment.php>.
9. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Лісовий і мисливський журнал. URL: <http://www.ekoinform.com.ua>.
11. Наукова бібліотека Білоцерківського НАУ. URL: <https://library.btsau.edu.ua/>.
12. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>.
13. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>.
14. НІЛ (національна інвентаризація лісів). URL: <https://lisproekt.gov.ua/dijalnist/nacionalna-inventarizacija-lisiv>.
15. Облік деревини. URL: <https://www.latschbacher.com.ua/>.
16. Платформа для академічних публікацій та статей у вільному доступі. ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/>.
17. Платформа для відкритого доступу до журналів з різних наукових напрямів. Open Access Journals. URL: <https://www.openaccessjournals.com/>.
18. Платформа для доступу до наукових публікацій і книг. SpringerLink. URL: <https://link.springer.com/>.
19. Пошук наукових статей та монографій. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>.

20. Правозастосування в лісовому господарстві України. URL: <http://lespravo.com.ua/>.
21. Про затвердження Порядку проведення національної інвентаризації лісів та внесення зміни у додаток до Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-2021-%D0%BF#Text>.
22. Публічні звіти Держлісагентства. URL: <https://surl.li/miwvde>.
23. Ресурс для освітніх матеріалів і досліджень. ERIC (Education Resources Information Center). URL: <https://eric.ed.gov/>.
24. Ресурс для пошуку статей і журналів з відкритим доступом. Directory of Open Access Journals (DOAJ). URL: <https://doaj.org/>.
25. Український лісовий портал. URL: <https://www.openforest.org.ua/>.
26. Forest Stewardship Council. URL: <https://fsc.org/en>.
27. Haglof Sweden AB. URL: <http://www.haglofcg.com>.
28. International Institute for Sustainable Development. URL: <http://www.iisd.org>.
29. International Union for Conservation of Nature. URL: <https://www.iucn.org/>.
30. International union of forest research organizations (IUFRO). <http://www.iufro.org/iufro/>.
31. Ministerial conferences on the Protection of Forests in Europe. URL: <https://foresteurope.org/>.
32. ScienceDirect. URL: <https://bit.ly/3u3iCTB>.
33. Scopus. URL: <https://www.scopus.com/sources.uri>.
34. Web of Science Core Collection. URL: <https://bit.ly/3nVWitS>.